

Школяр (скорочено)

Архип Тесленко

Миколка, син Прокопа, такий школярик гарнесенький був: сумирненький, соромливенький, млявенький, як дівчинка. Та ще ж такий чорнобривенький, білолиценький, носок невеличкий, щічки круглесенькі, ще й чубок кучерями. Страх яке до книжки було: чита, одно чита, а особливо як на урок загадають щось таке — чи про луку, чи про ліс.. Ну й любило це. Раз гулять повели їх у ліс. Він забіг у гущавину та й зупинився у захваті: "А як ось тут гарно! Гіллячко... сонечко в дірочки... мережечки", І все було йому цікаво.

А якось прийшов сумний. Вчитель запитав, чому. Та й розповів: у хаті бідно, їсти хочеться. А на столі лише хліб та борщ учорашній перебовтаний. А хотілося й оладок, і риби. Як батько де почув, то й побив. "Шкури з мене, шкури", — кричить. Наступного разу чоботи порвалися. Знову батько побив. А через деякий час відвалився в чоботі підбор. Злякався Миколка. Розсердився батько: "Старцюго, — кричить, — панувать!.. Ось прийде, за стіл залізе... книжки розкладе, перо... старцюго, щоб і но не була в школі... В найми з душею твоєю".

Вибіг Миколка з хати. А ввечері повертається, під пахвою чоботи несе. Вчитель дав, як дізнався, що трапилось. Прокіп душею відійшов, осміхається. Попросив сина показати, що він там вчить такого цікавого. І так гарно то було. Буква "О", як бублик, а "Г", як кочерга, а хмара з'являється з пари. Радий Прокіп. Він і сам бігав синові чоботи позичити та ще й хліба. Ніхто не дав. У найми, кажуть, віддавай. А він би сина й у второкласну школу відправив, і в семінарію, щоб до ума довести. Щоб хоч він не страждав: "Хіба ж я ворог дитині своїй!.. Спрможусь..."

Миколка побіг до вчителя. Вчитель чаю йому налив з цукром, булку дав, загравав на скрипці. "Вчися, — каже, — і ти гратимеш". Глянув навкруги Миколка — ну й життя гарне.

На другу осінь перейшов учитель у друге село працювати. Приїжджає додому, а в хаті тепло, привітно. Раптом щось грюка, заходить старець. А з ним хлопчик. Придивився вчитель — а то Миколка.

— Як це ти, що це?

— Та... та... їсти нічого, топить нічим, удыгтися... Батько простудилися: ще й розтавало, а в їх чоботи драні, ноги крутить... Були до хазяїна... найняли... так я... нездужаю... аж захворів був... Так мене в поводиторі це...

Двері в світлицю одхилені були. Стіл видно було, розгорнуту книжку, скрипку, картини... Глянув Миколка... заплакав...